

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№.....
..... 2023 г.

Проект!

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

от проф. Галин Цоков
министър на образованието и науката

Относно: *проект на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2024 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация внасям за разглеждане проект на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2024 г. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД).

Предложеният проект на акт има за цел да осигури държавна гаранция за кредитите, които ще се отпускат през 2024 г. по ЗКСД в общ размер до 40 млн. лв. Същият е определен от Министерството на образованието и науката след извършен анализ на базата на реални данни за кредитирането по ЗКСД за периода 2010 – 30.06.2023 година, както и в резултат от извършена оценка на тенденциите и очакванията на кредитните институции за развитието на кредитирането по същия закон.

Студентското кредитиране има за цел разширяването на условията за достъп до висше образование, давайки възможност на граждани на Република България, граждани от други държави, членки на Европейския съюз, граждани на други държави от Европейското икономическо пространство и на Конфедерация Швейцария да кандидатстват за банков кредит по реда на ЗКСД, като по този начин финансовата отговорност за обучението се споделя между студентите/докторантите и държавата.

В изпълнение на разпоредбата на чл. 13, ал. 4 от ЗКСД максималният размер на новите държавни гаранции се одобрява ежегодно с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на образованието и науката, съгласувано с министъра на финансите.

Анализът на резултатите от прилагането на програмата за кредитиране на студентите и докторантите за периода от 01.09.2010 г. до 30.06.2023 г. показва, че 22 188 студенти и докторанти са се възползвали от възможността да сключат кредит по ЗКСД в общ размер на 160 810 953,03 лв. Средният размер на кредитите за разглеждания период е 7 247,65 лева.

В изпълнение на чл. 4, т. 2 от ЗКСД държавата предоставя финансова подкрепа при кредитирането на студентите и докторантите, като погасява кредитното задължение или част от него в случаите, предвидени в този закон – при раждане/осиновяване на второ или следващо дете, при настъпване на смърт на кредитополучателя или при настъпване на трайна неработоспособност. В тези случаи държавата погасява задължението на кредитополучателя към банките, а кредитополучателят или неговите наследници не дължат връщане на сумата, която държавата е платила на банката. За периода от 01.09.2010 г. до 30.06.2023 г. държавата е погасила задълженията на 46 починали кредитополучатели, на 240 кредитополучатели, при които е настъпило обстоятелството

раждане на второ или следващо дете, и на 17 кредитополучатели поради настъпване на трайна неработоспособност.

Държавата погасява неизпълнената част от задълженията на кредитополучателите по Закона за кредитиране на студенти и докторанти и при настъпване на предсрочна изискуемост на кредита в случаите, когато кредитополучателите не си погасяват задълженията към банките. Броят на предсрочно изискуемите кредити от 01.09.2010 г. до 30.06.2023 г. е 1463.

Общият размер на платените от държавата кредити – опростен дълг и активирана гаранция за периода от 01.09.2010 г. до 30.06.2023 г., е 11 152 771,35 лв., от които 8 708 708.87 лв. е активираната гаранция и 2 444 062.48 лв. е опростеният дълг.

Когато държавата изплати задълженията на кредитополучателите към банките, в нейна полза възниква правото да получи от тях всичко, което е платила за тяхна сметка заедно със законната лихва от момента на плащането. Вземанията на държавата срещу кредитополучателите са частни държавни вземания и се установяват и събират от Националната агенция за приходите по реда на Закона за Националната агенция за приходите (чл. 14, ал. 4 от Закона за кредитиране на студенти докторанти).

За периода от 01.09.2010 г. до 30.06.2023 г. размерът на одобрената държавна гаранция и изпълнението ѝ съгласно сключените с банките споразумения и договорените от тях кредити е, както следва:

Година	Одобрен максимален размер на държавната гаранция с РМС	Размер на държавната гаранция съгласно сключените споразумения с банките	Размер на договорените кредити (поет ангажимент)	Изпълнение на лимита по издадените държавни гаранции	Брой на договорените кредити
2010	40,0 млн. лв.	25,0 млн. лв.	14 262 705,59 лв.	57,05%	2 841
2011	40,1 млн. лв.	34,0 млн. лв.	17 818 385,25 лв.	52,41%	3 978
2012	80,5 млн. лв.	32,0 млн. лв.	17 169 723,32 лв.	53,66%	3 612
2013	80,5 млн. лв.	34,0 млн. лв.	19 856 841,47 лв.	58,40%	3 143
2014	40,0 млн. лв.	33,0 млн. лв.	21 773 402,66 лв.	65,98%	2 470
2015	50,0 млн. лв.	41,0 млн. лв.	24 012 430,62 лв.	58,57%	1 884
2016	50,0 млн. лв.	45,5 млн. лв.	10 305 464,22 лв.	22,65%	1 136
2017	50,0 млн. лв.	42,0 млн. лв.	5 968 178,59 лв.	14,21%	769
2018	50,0 млн. лв.	43,0 млн. лв.	5 926 523,08 лв.	13,78%	616

2019	50,0 млн. лв.	44,0 млн. лв.	6 130 335,66 лв.	13,93%	505
2020	50,0 млн. лв.	39,0 млн. лв.	5 940 561,67 лв.	15,23%	507
2021	40,0 млн. лв.	30,0 млн. лв.	5 645 598,36 лв.	18,82%	415
2022	40,0 млн. лв.	32,0 млн. лв.	4 603 192,57 лв.	14,38%	212
2023	40,0 млн.лв.	32,0 млн. лв	1 354 028,64 лв.*	4,23%*	100*

От приложената таблица е видно, че от 2015 г. се наблюдава ежегодно намаляване броят на сключените кредити по ЗКСД, а от 2016 г. има значителен спад по отношение на изпълнението на договорения с банките размер на държавни гаранции. Това наложи общият размер на държавните гаранции по ЗКСД за 2021 г., 2022 г. и 2023 да бъде редуциран от до 50 млн. лв. на до 40,0 млн. лв.

С оглед на изложеното предлагаме с настоящия акт на Министерския съвет размерът на новите държавни гаранции за 2024 г. да бъде същият като предходните две години – до 40,0 млн. лв. Мотивите за предложениия размер са: повишаването на таксите за обучение в държавните висши училища с оглед промяната в диференцираните нормативи по професионални направления; промененият размер на минималната работна заплата, който оказва директно влияние върху максималния договорен размер на кредитите за издръжка; средният размер на кредитите, който е в размер на 7 хил. лв., както, и броят на потенциалните кредитополучатели, които могат да се възползват от програмата – 119 642 студенти и докторанти в държавните и частните висши училища в страната.

Одобреният от Министерския съвет максимален размер на новите държавни гаранции се включва в Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година, като в случая ще бъде включен в ЗДБРБ за 2024 г.

Предложеният проект на акт ще обхване обучаващите се в редовна форма на обучение 117 450 студенти и 2 192 докторанти в 38 държавни висши училища и в 14 частни висши училища.

С проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2024 г. по ЗКСД не се хармонизират актове на Европейския съюз, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право.

Предложеният проект на Решение не води до въздействие върху държавния бюджет, поради което към проекта на акт е приложена финансова обосновка по Приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Материалите са съгласувани по реда на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Проектът на Решение е публикуван на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Министерството на образованието и науката. Получените становища, заедно със справка за приетите и неприетите бележки и съображения за това, са приложени към настоящия доклад.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Предвид гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация и във връзка с чл. 13, ал. 4 от ЗКСД предлагам Министерският съвет да приеме предложения проект на Решение на Министерския съвет за одобряване максималния размер на новите държавни гаранции за 2024 г. по ЗКСД.

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ

Министър на образованието и науката